



INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

DR. GAZSÓ BALÁZS
KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁR

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III/4827-4/2021
Érkezett:	2022 FEBR 21.
Peldar.y.	1
Melléklet:	db

Iktatószám: JEF/15939-1/2022-ITM
Hiv. szám: III/4827-2/2021.

alkotmánybíró
részére

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tárgy: tájékoztatás a III/4827/2021. számú indítvánnyal összefüggésben (dyslexia és dysgraphia miatti nyelvvizsga alóli mentesség doktori fokozat megszerzésekor)

Tisztelt Alkotmánybíró Úr!

Köszönettel vettem kézhez a tárgybeli indítvánnyal kapcsolatos – III/4827-2/2021. ügyszámú – végzését (a továbbiakban: végzés) amellyel összefüggésben – az ügyben szintén az Alkotmánybíróság részéről megkeresett Igazságügyi Minisztérium szakmai álláspontját figyelembe véve – az alábbiak szerint tájékoztatom.

A végzésben tájékoztatást ad arról, hogy a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 62. § (11) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján annak megsemmisítését, továbbá az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés alkalmazásának a perből történő kizárását.

Mindenekelőtt kiemelendő, hogy az Innovációs és Technológiai Minisztérium (a továbbiakban: ITM) tisztelőben tartja az Alaptörvényben biztosított bírói függetlenséget és a hatalom megosztásának elvét, ezért álláspontomat kizárólag az érintett jogszabályi előírás alaptörvény-ellenességét állító indítványi elemek kapcsán és nem az érintett bírói döntésekkel összefüggésben adom elő. Megjegyzem továbbá, hogy a válaszlevelem alapját az indítványban foglaltak képezik, az ügy egyéb dokumentumai nem állnak az ITM rendelkezésére.

I. Előzmények

Az alapul szolgáló ügyben a felperes igazolt dyslexia és dysgraphia fogyatékára való tekintettel mentességet kért a PhD képzésre történő jelentkezéshez és a PhD megszerzéséhez szükséges nyelvvizsga követelmények alól.

A felperes 2014. évben sikeres felvételi vizsgát tett. A felvételi határozat rögzítette, hogy „a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal szakértői bizottságának 08/007408-2011 NRSZH iktatási számú szakvéleménye alapján a doktori felvételi eljárás és a fokozat szerzés során a nyelvvizsga követelmények teljesítése alól mentesítem azzal a feltétellel, hogy a jelentkező minden tőle elvárhatót megtesz idegen nyelvi tudásának javítására.”

A felperes 2020. június 8-án az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar (a továbbiakban: Kar) dékánjához címezve fokozatszerzéshez kapcsolódó teljes nyelvvizsga alóli mentességi kérelmet, továbbá a fokozatszerzési eljárás időtartama meghosszabbítására irányuló méltányossági kérelmet terjesztett elő. A Kar dékánja a felperes kérelmét elutasította, arra hivatkozással, hogy a teljes nyelvvizsga alóli mentesülés a felperest nem illeti meg. A nyelvvizsga egy része alóli mentesség azonban a szakértői véleményben megállapított fogyatékoság típusától függően megilletné a felperest. A felperes jogorvoslati kérelmét másodfokon elutasították. A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat felülvizsgálatát, másodlagosan a határozat megsemmisítését, harmadlagosan hatályon kívül helyezését kérte.

Az Indítványozó álláspontja szerint a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 49. § (8) bekezdése – amely szerint a fogyatékosaggal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékosághoz igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit, valamint szükség esetében mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól – ellentmond a Vhr. 62. § (11) bekezdésének, amikor a Vhr. a doktori hallgatók esetében kizárja a teljes nyelvvizsga szintje alóli mentesítés lehetőségét. Álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, 15. cikk (4) bekezdését, T. cikk (3) bekezdését, I. cikk (3) bekezdését, továbbá XV. cikk (4) és (5) bekezdését sérti a Vhr. rendelkezése.

II. Az indítvány befogadhatóságával, illetve, az indítvány érdemi elbírálásának alkalmasságával kapcsolatos megjegyzések

Az Alkotmánybíróságnak az eljárása során elsődlegesen azt kell megvizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek.

A bírói indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének a lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és kifejezetten kéri az alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, illetve

az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának a kizárását {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [19]–[21]}.

II. 1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése

Az Alkotmánybíróság már több határozatában kibontotta a jogállam tartalmi összetevőit, miszerint annak alapvető, nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság évtizedek óta következetes gyakorlata szerint „A jogbiztonság az állam - s elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.” {38/2012. (XI.14.) AB határozat, Indokolás: [71]}.

Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a jogállamiság részét képező jogbiztonság – és az abból fakadó normavilágosság – követelménye önmagában nem minősül a polgárok Alkotmányban biztosított jogának, ezek alapján konkrét alapjogsérelem nem állapítható meg [676/D/2004. AB határozat]. Továbbá az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta azon korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalma és a kellő felkészülési idő hiánya esetén – lehet hivatkozni [ld. pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés].

II. 2. Az Alaptörvény XV. cikk (4)-(5) bekezdése

Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése általánosságban az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás védelméről szól, amelynek értelmében az egyenlőség tartalmi megvalósulását szolgáló, az esélyegyenlőtlenség felszámolása érdekében tett pozitív megkülönböztetés megengedett. A XV. cikk (5) bekezdése külön is kiemel néhány konkrétan nevesített, különleges gondoskodásra szoruló és külön védelmet igénylő társadalmi csoportot (családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők) {lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a XV. cikk (1)–(2) bekezdései Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, ezzel szemben a (4) és (5) bekezdései az állam intézményvédelmi, szabályozási, intézkedési kötelezettségét rögzítik, melyek elsődleges címzettjei az állami szervek. Mindez egyben azt is jelenti, hogy ezen intézkedések meghozatala túlmutat az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó általános alapjogvédelmi kötelezettségen, és további intézkedések megtételének kötelezettségét is előírja az állam számára az esélyegyenlőség megteremtése érdekében {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [57]}. Az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdésein alapuló intézkedési kötelezettség azonban az érintettek részéről nem kikényszeríthető.

Az Alkotmánybíróság a 3253/2019. (X. 30.) határozatában megerősítette, hogy „az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből, valamint XLX. cikk (1)-(2) bekezdéséből kizárólag az következik, hogy a jogalkotó külön intézkedésekkel segíti a fogyatékkal élőket és törekszik arra hogy fogyatékoság (és az Alaptörvényben nevesített további speciális élethelyzetek) esetén az

arra jogosultaknak támogatást nyújtson. Nem következik és nem vezethető le azonban az Alaptörvény fenti rendelkezéseiből meghatározott konkrét intézményben való elhelyezésre vonatkozó jogosultság, erre vonatkozó alanyi jog az Alaptörvényből nem olvasható ki. A jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg az ellátási rendszer kialakítása során, köti ugyanakkor alkotmányos mérceként az egyenlő bánásmód követelménye.”

Azon túlmenően, hogy az Alaptörvény XV. cikk (4) és (5) bekezdésében foglaltak az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem minősülnek alapvető jognak, indokolt arra is rámutatni, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint *„Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”*

Erre tekintettel álláspontom szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének vizsgálata e tárgykörben fel sem merülhet, nem értelmezhető.

A fentiek alapján – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára tekintettel – álláspontom szerint az indítvány B) cikk (1) bekezdésére, I. cikk (3) bekezdésére, valamint XV. cikk (4)–(5) bekezdésére vonatkozó elemek nem alkalmasak az érdemi elbírálásra. Amennyiben a Tisztelt Alkotmánybíróság szükségesnek tartja az érdemi vizsgálatot, akkor ezzel összefüggésben a következő tájékoztatást adom.

III. A jogszabályi háttérrel kapcsolatos szakmai álláspont

III. 1. A doktori képzésre vonatkozó szabályok

Az Nftv. mindenki számára biztosítja a felsőoktatáshoz való hozzáférést, így a doktori fokozat megszerzését is, aki képességei alapján megfelel az alap-, mester- és doktori képzés jogszabályban előírt feltételeinek és követelményeinek. Az Nftv. XI. Fejezete rendelkezik a hallgatói jogviszonyról, amely a felvételt és a képzés tartalmát illetően eltérő szabályokat határoz meg az alap- és mesterképzésben, valamint a doktori képzésben.

Álláspontom szerint az indítvány nem megalapozott, a törvény kontextusából kiragadott egyetlen rendelkezésre hivatkozással állít alaptörvény-ellenességet, figyelmen kívül hagyja a doktori képzés célját, tartalmát, az arra vonatkozó teljesebb, részletesebb szabályozást – ide értve az ebben a körben érvényesülő esélyegyenlőségi szabályokat is.

A doktori képzés célja, alapvető eleme a törvényi indokolás szerint *„a doktori képzések alapvető eleme továbbra is az eredeti kutatásokon keresztül elért új tudományos eredmények létrehozása”* (...) *„A doktori képzésben részt vevő hallgatók életpályájuk elején lévő kutatók: már karrierjüknek ebben a korai fázisában is azonos jogokkal rendelkező szakemberként kell rájuk tekinteni, akik jelentős mértékben hozzájárulnak az új tudományos eredmények létrehozásához.”*

Az Nftv. 53. §-a alapján a doktori képzés a tudományterület sajátosságaihoz és a doktorandusz igényeihez igazodó egyéni vagy csoportos felkészítés keretében folyó képzési,

kutatási és beszámolási tevékenység. Doktori képzésben az vehet részt, aki mesterfokozatot szerzett. A doktori képzést követően a doktori fokozatot külön fokozatszerzési eljárás keretében lehet megszerezni. A doktori fokozatszerzési eljárásban részt vevő a doktorjelölt. Doktorjelölt lehet az is, aki nem vett részt a doktori képzésben, a fokozatszerzésre egyénileg készült fel, feltéve, hogy mesterfokozatot szerzett, és teljesítette a doktori képzés követelményeit. Ha a doktorandusz a képzési időn belül megkezdte a fokozatszerzési eljárást, akkor a hallgatói jogviszonya mellett egyidejűleg doktorjelölt is. A doktorjelölti jogviszony a doktori fokozatszerzési eljárásra történő jelentkezéssel és annak elfogadásával jön létre. Nem utasíthatja el a jelentkezését a felsőoktatási intézmény annak, aki az adott felsőoktatási intézményben sikeresen befejezte a doktori képzést. A doktorjelölti jogviszony keretében kell teljesíteni az (5) bekezdésben meghatározott követelményeket.

Az Nftv. 53. § (5) bekezdése szerint a doktori fokozat megszerzésének feltételei:

- *a doktori szabályzat alapján előírt kötelezettségek teljesítése, továbbá a doktori szigorlat - legalább háromtagú - vizsgabizottság előtt történő eredményes letétele;*
- *két idegen nyelv a tudományterület műveléséhez szükséges ismeretének a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti igazolása, amely siket doktorjelölt esetében a nem magyar jelnyelv ismeretének az igazolásával is történhet;*
- *az önálló tudományos munkásság, sporttudományi tevékenység bemutatása cikkekkel, tanulmányokkal vagy más módon, művészeti (DLA-) fokozat megszerzésének feltételeként önálló művészeti alkotótevékenység eredményeinek bemutatása;*
- *a fokozat követelményeihez mért tudományos, illetve művészeti feladat önálló megoldása; értekezés, alkotás bemutatása; az eredmények megvédése nyilvános vitában.*

Az Nftv. 40. § (6) és (7) bekezdése alapján „doktori képzésre az vehető fel, aki a mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel, valamint legalább egy „C” típusú középfokú államilag elismert - középfokú (B2 szintű) általános nyelvi, komplex - vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgálattal rendelkezik.” „A (...) doktori képzésre történő felvétel további feltételeit a felsőoktatási intézmény határozhatja meg, azzal a megkötéssel, hogy azonos felvételi követelményeket köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a jelentkező mely felsőoktatási intézményben szerezte az oklevelét.”

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. alcíme alapján a doktori fokozatszerzési eljárásban önálló tudományos tevékenységet kell folytatni, tudományos módszereket alkalmazni, értékelhető tudományos eredményhez kell jutni, illetve erről tudományos közleményeket, előadásokat kell teljesíteni.

Az R. – az érintett képzésének időpontjában hatályos – 13. § (3) bekezdése nyelvi követelményként rögzíti a fokozatszerzés nyelvi követelményeit, azzal, hogy ahhoz legalább B2 szintű komplex államilag elismert nyelvvizsga szükséges. Az R. hatályos 13. § (3) bekezdése szerint „A doktori iskola működési szabályzata tartalmazhatja, figyelemmel a doktori szabályzatra, a doktori fokozatszerzés nyelvi követelményeit és a nyelvismeret

igazolásának módját. A doktori iskola működési szabályzata meghatározza a nyelvi követelmények teljesítéséhez elfogadott valamennyi idegen nyelv felsorolását, valamint ebből a felsorolásból kijelölhet egy, a tudományterület műveléséhez elengedhetetlen olyan idegen nyelvet, amelynek ismerete a fokozatszerzéshez szükséges.”

Az R. felhatalmazásának alapját az Nftv. 110. § (1) bekezdés 4. pont b) alpontja, 16., valamint 25. pontja adja, azaz a fent jelzett nyelvi követelmények meghatározása a doktori fokozatszerzéshez szükséges követelményrendszer (kimeneti követelményeket) határozzák meg.

A doktori képzés törvényben rögzített tartalmából megállapítható tehát, hogy a tudományos fokozat megszerzése szükségszerűen megkövetel idegennyelv-tudást (tanulmányi követelményt) a tudományos kutatáshoz, az adott tudományterület műveléséhez és a szintén követelményként előírt közleményekhez, tudományos előadásokhoz.

A doktori képzésre vonatkozó jogforrási rendszerrel összhangban törvényi szinten rögzíti a doktori fokozat megszerzésének feltételeként a két idegen nyelv ismeretének igazolását, végrehajtási szinten – az Nftv. 110. § (1) bekezdés 4. pont b) alpontja, 16. és 25. pontja szerinti felhatalmazás alapján – a törvényben rögzített követelményekre vonatkozó részletszabályt (igazolás módját) határozza meg.

Ehelyütt indokolt utalni az Indítványozó által is hivatkozott, a tárgykör szempontjából releváns alkotmánybíróági gyakorlatra is. Az Alkotmánybíróság több határozatában részletesen foglalkozott az alapvető jogokra vonatkozó szabályok szabályozási szintjének problémájával. A kialakított gyakorlat szerint - amelyet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépését követően is fenntartott {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [78]} - nem minden, alapvető jogot is érintő szabályozás kell, hogy törvényi szinten kerüljön megalkotásra. Az Alkotmánybíróság e körben töretlenül kiemelte, hogy: „[...] nem mindenfajta összefüggés az alapjogokkal követeli meg a törvényi szintű szabályozást. Valamely alapjog tartalmának meghatározása és lényeges garanciáinak megállapítása csakis törvényben történhet, törvény kell továbbá az alapjog közvetlen és jelentős korlátozásához is [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 300.].” „[A]z alkotmányos jogokkal ugyancsak kapcsolatban álló, de azokat csupán távolról, közvetetten érintő, technikai és nem korlátozó jellegű szabályok rendeleti formában történő kiadása önmagában nem minősül alkotmányellenesnek [29/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH 1994, 155.].” Ugyanakkor az alapjoggal kapcsolatos közvetett és távoli összefüggés esetén - hangsúlyozandó, hogy kizárólag a szabályozásra és nem a korlátozásra vonatkozóan - a rendeleti szabályozás is elfogadható [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 300.; 31/2001. (VII. 11.) AB határozat, ABH 2001, 261.], azonban az alapvető jog korlátozása már alaptörvény-ellenes {3114/2016. (VI. 10.) AB határozat, Indokolás [54]}. Tekintettel arra, ahogyan az a későbbiekben kifejtésre kerül, jelen esetben nem a törvényi szabályozás korlátozásáról van szó, csupán az Nftv. rendelkezéseit konkretizáló, láttató részletszabályt állapít meg a Vhr.

III. 2. A fogyatékossgal élők előnyben részesítése

Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése értelmében Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Az esélyegyenlőség biztosítása az Nftv. 49. § (8) bekezdésben kerül kimondásra azzal, hogy „*A fogyatékossgal élő hallgató részére biztosítani kell a fogyatékossgához igazodó felkészítést és vizsgáztatást, továbbá segítséget kell nyújtani részére ahhoz, hogy teljesíteni tudja a hallgatói jogviszonyából eredő kötelezettségeit. Indokolt esetben mentesíteni kell egyes tantárgyak, tantárgyrészek tanulása vagy a beszámolás kötelezettsége alól. Szükség esetén mentesíteni kell a nyelvvizsga vagy annak egy része, illetve szintje alól. A vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni a segédeszköz - így különösen írógép, számítógép - alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását. Az e bekezdés alapján nyújtott mentesítés kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosítható és nem vezethet az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez.*”

Az Nftv. 49. § (8) bekezdése világossá teszi, hogy mindezen mentesítések kizárólag a mentesítés alapjául szolgáló körülménnyel összefüggésben biztosíthatók és nem vezethetnek az oklevél által tanúsított szakképzettség megszerzéséhez szükséges alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéshez. A törvény szerint tehát a mentesítésnek nem lehet sem a célja, sem az eredménye, hogy olyan fogyatékkal élő szerezzon oklevelet, akinek a fogyatékossga olyan súlyú, hogy erre tekintettel csak az alapvető tanulmányi követelmények alóli felmentéssel szerezhetne oklevelet.

Az Nftv. 110. § (1) bekezdés 11. pontja szerint felhatalmazást kapott a Kormány, hogy a fogyatékossga megállapításának és igazolásának rendjét, a fogyatékossgal élő hallgatók tanulmányaival kapcsolatos elveket, az előnyben részesítési szempontokat és eljárási szabályokat rendeletben állapítsa meg.

Az esélyegyenlőség egyes szabályait a felsőoktatásban az Nftv. keretei között és annak fenti felhatalmazása alapján a Vhr. állapítja meg, fogyatékossgai típusok szerint meghatározva a fogyatékossgal élő hallgatóknak biztosítható kedvezményeket és mentességeket.

Az Indítványozó által hivatkozott Vhr. 62. § (11) bekezdése határozza meg a fogyatékossgal élő hallgató esélyegyenlőségének előmozdítására vonatkozó szabályokat. Ebben a körben nem korlátozza, hanem láttató szabályként csupán a jogalkalmazást segítve a más jogszabályokból – az Nftv. 53. §-a és az R. 3. alcíméből – következő előírást rögzíti a doktori képzés tekintetében; amely alapján a (teljes körű) mentesítés nem alkalmazható.

Álláspontom szerint nem helytálló az Indítványozó azon megállapítása, hogy a Vhr. az Nftv.-hez képest korlátozást határoz meg, ekként annak rendelkezésébe ütközik, tekintettel arra, hogy a Vhr. nem állapít meg a törvényhez képest korlátozó szabályt. Az Nftv. hivatkozott 53. §-a és 49. § (8) bekezdése közötti koherencia szintén biztosított azáltal, hogy a 49. § (8) bekezdésének utolsó mondata egyértelművé teszi: a fogyatékossgal élő hallgató részére

biztosított előny korlátozott, mégpedig azért, hogy az alapvető tanulmányi követelmények teljesítése (a tudományterület műveléséhez szükséges nyelvtudás) alól nem adható felmentés.

A szabályozás szintje megfelel a jogforrási hierarchiának, a felhatalmazás kereteinek, illetve az Alkotmánybíróság indítványban is hivatkozott következetes gyakorlatának.

Továbbá rá kell mutatni a fokozatszerzéshez szükséges tanulmányi követelmények alóli mentesítésnek az egyéni túlmutató hatásaira is.

Egyfelől ha a doktorandusz két idegen nyelv – a tudományterület műveléséhez szükséges – ismeretével nem rendelkezik, nem tekinthető felkészültnek arra a tevékenységre, amelyre való felkészítésre a doktori képzés irányul. A tudományterület műveléséhez szükséges nyelvtudás alóli mentesítés szükségszerűen azzal a következménnyel jár, hogy az adott tudományterületen való ismeretszerzés, tájékozottság korlátozottabb, ekként szűkebb tudásanyagra építve – amely már a tanulmányi követelményrendszer mérséklését eredményezi – is lehetséges lenne tudományos fokozatot szerezni –, amely túlmutat az esélyegyenlőség biztosításán, indokolatlan előnyt eredményezne, amely a többi doktorjelölt tekintetében hátrányos megkülönböztetéshez is vezethet.

Másfelől a tudományos fokozatnak a felsőoktatási intézmény működése és minősítése szempontjából is meghatározó jelentősége van, így pl. csak az egyetem megnevezésű felsőoktatási intézmény jogosult doktori képzésre, amely esetében további feltétel, hogy a munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatóinak legalább 60 %-a tudományos fokozattal kell, hogy rendelkezzen [Nftv. 9. § (3) bekezdés a) és b) pontja], továbbá több munkakör esetében alapvető alkalmazási feltétel [Nftv. 28. §]. Ekként a tudományos fokozat az azt kibocsátó intézmény minősítésére, megítélésére, akkreditációjára is befolyással bír.

IV. Összegzés

Fentiekre tekintettel összességében elmondható, hogy a Vhr. 62. § (11) bekezdésében foglaltak nem állnak ellentétben az Alaptörvénnyel, illetve az Nftv. rendelkezéseivel. A szabályozás szintje megfelel a jogforrási hierarchiának, a felhatalmazás kereteinek, illetve az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2022. február „14”

Tisztelettel

Dr. Gazsó Balázs